

Hankintastrategia Hankintaohjeet

Hyväksytty kh 30.11.2020 § 154
Hyväksytty kv 11.12.2020 § 42

Voimaantulo 1.1.2021

Sisällysluettelo

HANKINTASTRATEGIA.....	1
Tavoitteet kunnan hankintatoiminnalle	1
1 LAADUKKAAT TUOTTEET JA PALVELUT	1
2 ELINKEINOJEN JA YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN	1
3 MYÖNTEINEN KUVA KUNNASTA HANKKIJANA	1
4 OSAAMINEN JA HANKINTARESURSSIEN TARKOITUKSEN MUKAINEN KÄYTTÖ.....	1
5 JÄRKEVYYS JA JOUSTAVUUS HANKINNOISSA.....	2
6 HANKINTOJA OHJAAVAT PERIAATTEET	2
7 TAVOITTEELLINEN SEURANTA.....	2
8 STRATEGIAN PÄIVITYS.....	2
SALLAN KUNNAN KANSALLISTEN HANKINTOJEN HANKINTAOHJE 2020.....	3
Kansallisten hankintojen muistilista.....	3
Yleistä kansalliset kynnysarvot ylittävistä hankinnoista	4
Kansallisten hankintojen keskeiset erot pienhankintoihin nähden:	4
Kansalliset ja EU-kynnysarvot	5
Kansallisia hankintoja koskevat periaatteet ja suunnittelu.....	5
Kansallisten hankintojen tarjouskilpailu.....	7
Suorahankinta ja sen perusteet.....	10
Tarjousten käsittely.....	11
Hankintapäätös ja muutoksenhaku.....	12
Sopimus	14
Hankinta-asiakirjojen julkisuus.....	15
Hankintojen seuranta ja valvonta.....	15
SALLAN KUNNAN PIENHANKINTAOHJE 2020	16
Pienhankintojen muistilista.....	16
Yleistä kansalliset kynnysarvot alittavista hankinnoista eli pienhankinnoista	17
Kansalliset kynnysarvot Pienhankintoja ovat kansallisten kynnysarvojen alle jäävät hankinnat.....	17
Pienhankintoja koskevat periaatteet ja suunnittelu.....	17
Esimerkkejä periaatteiden sisällöstä:.....	18
Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus	18
Puitesopimusten hyödyntäminen	19
Pienhankinnan tarjouskilpailu.....	19
Esimerkkejä tarjouskilpailun tai hintatiedustelun tekemisestä:	19
Pienhankintojen suorahankintaperusteet	20
Tarjousten käsittely.....	20
Hankinnan hyväksyminen	20
Pienhankinnan tilaus ja sopimus	21
Hankinta-asiakirjojen julkisuus.....	22
Pienhankinnan valvonta.....	22

HANKINTASTRATEGIA

Hankintastrategialla määritetään hankintatoimen suunta pitkällä aikavälillä. Siinä asetetaan tavoitteet kunnan hankintatoiminnalle. Strategia koskee koko kuntakonsernia.

Hankintastrategia edistää suunnitelmallista, koordinoitua ja laadukasta hankintatoimintaa.

Hankintastrategia toteuttaa osaltaan kuntastrategiaa ja muita kunnanvaltuuston hyväksymiä strategisia päätöksiä.

Hankinnat vahvistavat kunnan elinvoimaa ja luovat toimintaedellytyksiä elinkeinoelämälle ja mahdollisuuksia paikallisille yrityksille osallistua tarjouspyyntökilpailuihin.

Julkisilla ja erityisesti kunnan hankinnoilla on erittäin suuri merkitys paikallisille yrittäjille ja yrityksille. Tämän vuoksi tulee huolehtia siitä, että paikallisille yrittäjille ja yrityksille annetaan mahdollisuus osallistua hankintakilpailuihin, mikäli heillä on kyky tuottaa ne tuotteet ja palvelut, joita kunta on hankkimassa. Lähtökohta etenkin pienhankinnoissa on mahdollistaa tuotteen ja palvelun hankinta paikallisilta yrittäjiltä ja yrityksiltä.

Tavoitteet kunnan hankintatoiminnalle

1 LAADUKKAAT TUOTTEET JA PALVELUT

Tavoitteena hankinnoissa on tarkoituksenmukaisen ja laadukkaan tuotteen tai palvelun hankkiminen kustannustehokkaaseen hintaan.

Kunnan hankinnoissa huomioidaan aina loppukäyttäjä. Hankinnoilla tuetaan hyviä palveluja kuntalaisille.

2 ELINKEINOJEN JA YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN

Hankinnat toteutetaan avoimesti, tasapuolisesti, syrjimättömästi ja hankintatapa suhteutetaan hankinnan suuruuteen laatuun.

Hankinnoilla luodaan edellytyksiä elinkeinotoiminnalle ja uusille työpaikoille. Hankinnat järjestämään sellaisina osina ja kokonaisuuksina, että myös pienten ja keskisuurten yritysten osallistumien tarjouskilpailuihin on mahdollista.

Hankittavien tuotteiden/palveluiden laatu varmistetaan markkinoiden aktiivisella seuraamisella ja vuoropuhelulla toimittajien kanssa.

Hankkijoilla tulee olla tietämys kunnan ja alueen tuotteiden ja palveluiden tarjonnasta. Tätä osaamista ylläpidetään aktiivisella tavaroiden ja palvelujen tuottajien kanssa käytävillä avoimilla ja luottamuksellisilla vuoropuheluilla.

Hankinnat kilpailutetaan hankinnan luonteeseen ja kokoon nähden säännöllisin ja kohtuullisin väliajoin. Tulevista kilpailutuksista viestitään etukäteen tarjoajille.

3 MYÖNTEINEN KUVA KUNNASTA HANKKIJANA

Hankinnat toteutetaan suunnitelmallisesti ja koordinoidusti.

Kunta on luotettava kumppani toimittajille. Tämä tarkoittaa selkeyttä markkinakartoituksissa, kilpailutuksissa, tilauksissa, maksuissa ja viestinnässä.

4 OSAAMINEN JA HANKINTARESSURSSIEN TARKOITUKSENMUKAINEN KÄYTTÖ

Kunnalla tulee olla riittävä hankinta- ja sopimusoosaaminen, joka varmistetaan koulutuksilla.

Hankinnoissa noudatetaan kunnan pienhankinta- ja hankintaohjeita.

Kunta organisoii ja resursoi hankintatoimea järkevästi sekä panostaa hankintaosaamisen ylläpitämiseen ja parantamiseen.

5 JÄRKEVYYS JA JOUSTAVUUS HANKINNOISSA

Hankinnat toteutetaan ko. tilanteeseen tarkoituksenmukaisella tavalla. Pienet hankinnat toteutetaan aikaa säästäen, mutta syrjimättömästi.

Hankinnat pyritään tekemään suunnitelmallisesti ja kiireettä, jolloin mahdollistuu hankkijoiden järkevä ajankäyttö, tarjoajien mahdollisuus tarjota sekä hankinnan hyvä lopputulos. Kilpailutuksiin käytetään aikaa ja tätä työtä arvostetaan.

Yhteishankintoja käytetään sellaisissa hankinnoissa, joissa jokaisen kunnan itse tekemä kilpailutus ei tuo lisäarvoa.

Puitesopimuksia kilpailutetaan enemmän, jolloin sopimusaikana tuotteet/palvelut voi tilata suoraan puitesopimuskumppaneilta.

Hankinnat aikataulutetaan vuosikelloksi tarvittavien hankintojen osalta, jotta vuosittainen budjetti- suunnittelu on mahdollista. Talousarviossa osoitetaan määrärahat hankintojen toteuttamiseen. Lautakunnille esitellään hankintojen vuosisuunnitelma. Tällöin myös tarjoajilla on parempi mahdollisuus varautua kunnan hankintoihin.

6 HANKINTOJA OHJAAVAT PERIAATTEET

Strateginen hankintajohtaminen edistää kunnan ja lähialueiden elinvoimaa.

Hankinnoissa noudatettavia hyviä periaatteita ovat mm. taloudellinen kestävyys, sosiaalinen vaikuttavuus, ekologisuus ja elinkaariajattelu.

7 TAVOITTEELLINEN SEURANTA

Hankintojen seuranta toteutetaan osana talousarvion seurantaa ja raportointia.

Kunta kehittää sähköisten järjestelmien käyttöönottoa kilpailuttamisten toteuttamisen ja seurannan tueksi.

8 STRATEGIAN PÄIVITYS

Strategiaa päivitetään valtuustokausittain.

SALLAN KUNNAN KANSALLISTEN HANKINTOJEN HANKINTAOHJE 2020

Ohje koskee seuraavia kansallisten kynnysarvojen
suuruisia tai ylittäviä ja EU-kynnysarvot alittavia hankintoja:

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa	EU-kynnysarvot v 2020 lukien ilman arvonlisäveroa
Tavara- ja palveluhankinnat Suunnittelukilpailut	60 000 €	214 000 €
Rakennusurakat	150.000 €	5 350 000 €

Kansallisten hankintojen muistilista

1. Kansallisia hankintoja koskevat periaatteet: Kansallisia hankintoja koskevat hankintalaki ja tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun, avoimuuden ja suhteellisuuden sekä hyvän hallinnon periaatteet.
  2. Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus: Hankintayksiköllä on tavaran tai palvelun tarve, talousarviossa on hankintaan tarvittavat määrärahat ja hankinnat toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.
  3. Puitesopimusten: Kansalliset hankinnat kannattaa ensisijaisesti toteuttaa käyttämällä puitesopimuksia. Toimittajavalinta tehdään puitesopimusten mukaisesti. Käyttämällä yhteishankintayksikön puitesopimuksia hankintayksikkö täyttää kilpailuttamisveloitteensa.
  4. Kansallisen hankinnan tarjouskilpailu: Pääsääntönä on, että kansalliset hankinnat on kilpailutettava. Hankintayksikön tulee kuvata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä hankinnassa käytettävä hankintamenettely. Tarjouspyyntö tulee tehdä kirjallisesti ja laatia siten, että saadaan vertailukelpoisia tarjouksia. Tarjoajalle voidaan asettaa soveltuvuusvaatimuksia. Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras) ja vertailuperusteet on ilmoitettava. Hankinnasta on julkaistava kansallinen hankintailmoitus Hilma -ilmoituskanavassa. Tarjoukset on pyydettävä määräaikaan mennessä.
  5. Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet: Hankinta voidaan toteuttaa suorahankintana vain, jos hankintaan soveltuu joku EU-hankintojen suorahankintaperusteista. Suorahankinnasta voidaan tehdä vapaaehtoinen suorahankintailmoitus, jolloin hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta. Jos ilmoitusta ei ole tehty, valitusaika on 6 kk hankintasopimuksen tekemisestä.
  6. Tarjousten käsittely: Tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita ja tarjouspyynnön ehtoja. Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajia toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja. Tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjoukset on suljettava pois tarjouskilpailusta.
- Pakollisia ja harkinnanvaraisia poissulkuperusteita voidaan käyttää. Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin käyttäen vain tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita.
7. Hankintapäätös ja muutoksenhaku: Hankinnasta on tehtävä kirjallinen hankintapäätös, joka on perusteltava ja annettava tiedoksi kaikille tarjouskilpailuun osallistuneille. Hankintapäätökseen tulee liittää valitusosoitus markkinaoikeuteen ja oikaisuohje. Hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty.

8. Kansallisen hankinnan sopimus: Sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät tiedot. Sopimuksessa kannattaa hyödyntää vakiosopimusehtoja (Esim. JYSE, JIT, YSE, KSE- tai KE-ehdot).

9. Hankintojen julkisuus: Tarjouspyyntö ja hankintapäätös tulevat julkisiksi jo asiakirjan allekirjoittamisen jälkeen. Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on kuitenkin annettava.

10. Hankintojen valvonta. Hankintayksikön on ilmoitettava toimittajalle toimituksessa ja laskutuksessa havaituista puutteista ja virheistä sekä valvottava, että ne korjataan asianmukaisesti. Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo hankintalain noudattamista ja se voi puuttua ns. laittomiin suorahankintoihin kieltämällä niiden täytäntöönpanon, jos sopimusta ei ole tehty.

Yleistä kansalliset kynnsarvot ylittävistä hankinnoista

Kansalliset kynnsarvot ylittävät hankinnat ja suunnittelukilpailut ovat hankintalain piirissä.

- Hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä tulee kuvata hankinnassa käytettävä hankintamenettely.
- Hankintamenettelyn tiedonvaihto voidaan tehdä sähköisiä välineitä käyttäen (HankL 62 §)
- Ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuusvaatimusten asettamisessa ja sulkemisessa tarjouskilpailun ulkopuolelle voidaan noudattaa HankL 80-86 §:iä.
- Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras).
- Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa tai ehdokasta määräajassa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja.
- Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet ovat samat kuin EU-hankintojen suorahankintaperusteet (HankL 40-41 §).
- Suorahankinnasta on mahdollisuus tehdä vapaaehtoinen suorahankintailmoitus, jolloin hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta. Jos ilmoitusta ei ole tehty, valitusaika on 6 kk hankintasopimuksen tekemisestä.
- Hankintayksikön hankinta-oikaisun tekemistä koskeva määräaika on 90 päivää oikaisua koskevan päätöksen tekemisestä
- Valvontaviranomainen (Kilpailu- ja kuluttajavirasto) valvoo hankintalain noudattamista ja se voi puuttua ns. laittomiin suorahankintoihin kieltämällä niiden täytäntöönpanon, jos sopimusta ei ole tehty.

Kansallisten hankintojen keskeiset erot pienhankintoihin nähden:

- Hankintalain soveltuminen ja kilpailutusvelvollisuus
- Velvollisuus julkaista tarjouskilpailusta kansallinen hankintailmoitus ja kuvata hankintamenettely.
- Suorahankintaperusteet ovat samat kuin EU-hankintojen suorahankintaperusteet. On mahdollisuus tehdä suorahankintailmoitus.
- Valitusoikeus markkinaoikeuteen ja KHO:een.

Huomaa, että ns. sosiaali- ja terveystaloukselle ja muille erityisille palveluille on omat säännöksensä hankintalain 107-115 §:issä, käyttöoikeussopimuksille 116-122 §:issä ja EU- hankinnoille 32-98 §:issä. Lisäksi niitä koskevat lain yhteiset osat I ja IV.

Kansalliset ja EU-kynnysarvot

Kansalliset ja EU-kynnysarvot:

Kansallisia hankintoja ovat kansallisen kynnysarvon suuruiset tai ylittävät ja EU-kynnysarvon alittavat tavara- ja palveluhankinnat, rakennusurakat ja suunnittelu- kilpailut.

Erityiset kansalliset kynnysarvot:

Sosiaali- ja terveyspalveluille sekä muille erityisille palveluhankinnoille (ns. hankintalain Liitteen E palveluille) on määriteltä omat erityiset kansalliset kynnysarvonsa, mutta näille hankinnoille ei ole erikseen määriteltä EU-kynnysarvoa. Näiden palvelujen kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa noudatetaan osin EU-hankintoja koskevia menettelysääntöjä ja osin juuri SOTE ja muille erityisille palveluhankinnoille säädettyjä menettelysääntöjä.

Ennakoidun arvon laskeminen

Kun selvitetään sitä, onko kyse kansallisesta hankinnasta ja alittaako hankinta EU-kynnysarvon, määritellään ensin hankinnan ennakoitu arvo. Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa hankintamenettelyn alkamisajankohtana eli käytännössä kilpailutettavien hankintojen osalta hankintailmoituksen julkaisemisajankohtana. Hankintoja ei tule pilkkoa eriin tai laskea hankinnan arvoa poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten kiertämiseksi. Hankintalain uusi 75 § hankintasopimuksen jakamisesta osiin koskee vain EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja.

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa	EU-kynnysarvot ilman arvonlisäveroa
Tavara- ja palveluhankinnat Suunnittelukilpailut	60 000 €	214 000 €
Rakennusurakat	150 000 €	5 350 000 €

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa
Muut erityiset palveluhankinnat (Hankintalain liitteessä E määritellyt palvelut)	300.000 euroa
Sosiaali- ja terveyspalvelut (Liite E)	400.000 euroa -
Käyttöoikeussopimukset	500.000 euroa

Kansallisia hankintoja koskevat periaatteet ja suunnittelu

Hankintoja koskevat tavoitteet ja periaatteet

Kansallisia hankintoja säädellään hankintalain I ja IV osassa sekä III osan 99-106 pykälissä, joissa on myös viittaukset pykäliin 40, 41, 62 ja 80-86. Kansallisia hankintoja tehtäessä tulee ottaa huomioon hankintalaissa mainitut julkisia hankintoja koskevat tavoitteet ja periaatteet.

Hankintalain tavoitteet:

Hankintalain periaatteita ovat tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus ja suhteellisuus sekä hyvän hallinnon periaatteet.

Hankintalain tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> • Tehostaa julkisten varojen käyttöä • Edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä • Turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita julkisten hankintojen tarjouskilpailussa.
Hankintatoimi on pyrittävä järjestämään siten, että	<ul style="list-style-type: none"> • Hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet • hyväksi käyttäen ja ympäristö ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen. • Pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin. • Hankintatoimintaan liittyvien hallinnollisten tehtävien vähentämiseksi hankintayksiköt voivat käyttää puitejärjestelyjä sekä tehdä yhteishankintoja tai hyödyntää muita yhteistyömahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailussa.

Esimerkkejä periaatteiden sisällöistä:

Avoimuus	Hankinnasta tulee julkaista kansallinen hankintailmoitus, ja hankintaa koskevista ehdoista tulee antaa kaikille asianosaisille samalla tavoin tietoa.
Tasapuolisuus ja syrjimättömyys	Jokaisessa hankinnan vaiheessa tulee kaikkia tarjoajia kohdella tasapuolisesti ja syrjimättömästi ja hankinnan ehtojen tulee olla kaikille samanlaiset.
Suhteellisuus	Hankinnan vaatimukset ja toimintamallit suhteutetaan kansallisen hankinnan arvoon ja luonteeseen

Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus

Kansallisten hankintojen perusedellytys on, että on olemassa tavarain tai palvelun tarve ja että hankintaan on olemassa määräraha talousarviossa. Niitä kannattaa pyrkiä yhdistämään tarkoituksenmukaisiksi kokonaisuuksiksi päällekkäisen työn vähentämiseksi.

Puitesopimusten hyödyntäminen

Kansalliset hankinnat kannattaa ensisijaisesti toteuttaa käyttämällä puitesopimuksia. Käyttämällä yhteishankintayksikön puitesopimuksia hankintayksikkö täyttää kilpailuttamisveloitteensa. Jos ei ole olemassa hankintayksikön tarpeeseen soveltuvaa puitesopimusta hankintaa, toteutetaan omana hankintana.

Toimittajavalinta tehdään ennen kansallisen hankinnan sopimuksen tai tilauksen tekemistä puitesopimuksen mukaisesti.

Kansallisten hankintojen tarjouskilpailu

Hankintamenettelyn valinta ja määrittely

Pääsääntönä on, että kansalliset hankinnat on kilpailutettava. Ennen hankinnan kilpailuttamista hankintayksikön kannattaa ensin selvittää markkinoiden tarjontaa ja tilannetta tai tehdä alustavia tuote- ja hinta- tiedusteluja tarjoajilta.

Hankintalaissa ei ole kuvattu kansallisten hankintojen kilpailuttamisessa käytettäviä hankintamenettelyjä. Hankintalain perusteluissa on kuitenkin todettu, että hankintamenettelyinä voidaan käyttää joko hankintalaissa kuvattuja EU-hankintojen hankintamenettelyjä tai hankintalain kansallisia hankintamenettelyjä. Hankintayksikkö voi myös itse määritellä käyttämänsä hankintamenettelyn. Määrittelyssä tulee ottaa huomioon hankinnan arvo ja luonne.

Tavoitteena on pitää kansalliset hankintamenettelyt joustavina, jotta mahdollistetaan mahdollisimman monelle tarjoajalle osallistuminen tarjouskilpailuun.

Hankintayksikön tulee kuvata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä hankinnassa käytettävä hankintamenettely.

Avoim menettely

Avoim menettely on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja asettaa saataville tarjouspyynnön ja jossa kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen.

Avoimessa menettelyssä tarjouspyyntö voidaan lähettää hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen myös suoraan sellaisille tavarantoimittajille tai urakoitsijoille, joilta halutaan tarjous. Tasapuolinen kohtelu edellyttää, että kaikki tarjoajat saavat saman informaation hankkeesta. Toimittaja on valittava tarjouksen jättäneiden joukosta.

Avoimen menettelyn joustavoittamiskeinoja:

- Yksinkertaisissa hankinnoissa avoimen menettelyn hankintailmoitus voi jo sellaisenaan olla varsinainen tarjouspyyntö, jos keskenään vertailukelpoisten tarjousten tekeminen on hankintailmoituksen nojalla mahdollista
- Hankintailmoituksessa voidaan rajoittaa mainitsemaan vain tarjouspyynnön pääkohdat, ja tarjouspyyntö sisältää varsinaiset hankintaa koskevat tiedot
- Hankintayksikkö voi käyttää hankintaan soveltuvia kohtuullisia määräaikoja

Rajoitettu menettely

Rajoitettu menettely on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Osallistumishakemuksen jättäneiden ehdokkaiden joukosta valitaan ne, joille lähetetään tarjouspyyntö. Ainoastaan hankintayksikön valitsemat ehdokkaat voivat tehdä tarjouksen. Osallistujien määrän rajoittamiseen käytetään hankintailmoituksessa ilmoitettuja soveltuvuusvaatimuksia ja arviointiperusteita. Ehdokkaita kutsutaan vähintään 3 kpl.

Rajoitetun menettelyn joustavoittamiskeinoja:

- Hankintayksikkö voi määrittää hankintailmoituksessa, kuinka monta tarjoajaa kutsutaan osallistumaan menettelyyn. Ilmoitettu määrä on kutsuttava, jollei soveliaita ehdokkaita ole vähemmän
- Hankintayksikkö voi käyttää hankintaan soveltuvia kohtuullisia määräaikoja
- Tarjouspyyntö voidaan julkaista vasta tarjoajien valinnan jälkeen.

Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettely on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Osallistumishakemuksen jättäneiden ehdokkaiden joukosta valitaan ne, jotka kutsutaan neuvottelumenettelyyn. Ainoastaan hankintayksikön valitsemat ehdokkaat kutsutaan neuvotteluun. Osallistujien määrän rajoittamiseen käytetään hankintailmoituksessa ilmoitettuja soveltuvuusvaatimuksia ja arviointi- perusteita. Ehdokkaita kutsutaan vähintään 3 kpl. Hankintayksikkö voi neuvotella kaikista hankinnan ehdoista valitsemiensa tarjoajien kanssa.

Neuvottelumenettelyn joustavoittamiskeinoja:

- Hankintayksikkö voi määrittää hankintailmoituksessa, kuinka monta tarjoajaa kutsutaan osallistumaan menettelyyn. Ilmoitettu määrä on kutsuttava, jollei soveliaita ehdokkaita ole vähemmän
- Hankintayksikkö voi käyttää hankintaan soveltuvia kohtuullisia määräaikoja
- Tarjouspyyntö voidaan julkaista vasta tarjoajien valinnan jälkeen
- Hankintayksikkö voi neuvotella kaikista hankinnan ehdoista menettelyyn valitsemiensa tarjoajien kanssa
- Hankintayksikkö voi ilmoittaa, että vertailu voidaan tarvittaessa tehdä jo alustavien (sitovien) tarjousten perusteella ilman neuvottelua
- Neuvottelumenettelyä voi käyttää eri ratkaisuvaihtoehtojen selvittämiseen EU-kilpailullisen neuvottelumenettelyn tavoin tai parhaan tarjouksen selvittämiseen tavallisen EU-neuvottelumenettelyn tavoin.

Kansallisen hankinnan tarjouspyyntö

Hankintalaki ei määrittele kansallisen hankinnan tarjouspyynnön sisältövaatimuksia, vaan siinä todetaan vain, että tarjouspyynnössä tarjoajia pyydetään selvittämään kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa ja joiden perusteella voidaan saada vertailukelpoisia tarjouksia.

Tarjouspyynnön muoto

Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti.

Jos hankintayksikkö käyttää kansallisissa hankinnoissa sähköistä tiedonvaihtoa, koskee tiedonvaihtoa EU-hankintojen sähköistä tiedonvaihtoa koskeva 62 §. EU-hankintoja koskevat tietoturva-vaatimukset 64 §:ssä eivät koske kansallisia hankintoja.

Tarjouspyynnön keskeisiä tietoja:

- Hankintayksikön nimi, yhteystiedot sekä yhteyshenkilön tiedot
- Hankintamenettelyn kuvaus
- Hankinnan kohteen määrittely ja tavaraa, palvelua tai urakkaa koskevat tekniset, laatu- ja muut vaatimukset riittävän yksityiskohtaisesti sekä tiedot hankittavista määristä ja yksiköistä tarvittaessa erillisellä liitteellä
- Hintojen antamista varten hintalomake
- Tarjoajien soveltuvuutta koskevat vaatimukset ja käytettävät poissulkuperusteet ja niitä koskevat selvitykset ns. tarjouslomakkeella. Tarjoajalta kannattaa pyytää vakuutus soveltuvuusvaatimusten täyttämistä
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste: halvin hinta, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras
- Mahdolliset vertailuperusteet ja niitä koskevat selvitykset kuten esimerkiksi EU-hankinnoissa
- Tarvittavat toimitusaikaa, toimitusehtoa, maksuehtoa sekä laskujen käsittelyä koskevat tiedot
- Tarjousten muotoa koskevat tiedot
- Sopimusehtoja koskevat tiedot, sopimusluonnos tai vakiosopimusehdot (esim. JYSE, JIT, YSE, KSE- tai KE-ehdot)
- Tarjousten jättöaika, mahdolliset vakioehdot (päivämäärä ja kellonaika)
- Tarjousten toimitusosoite
- Tarjousten voimassaoloaika
- Muut tiedot, joilla voi olla merkitystä hankinnassa

Soveltuvuusvaatimukset ja poissulkuperusteet

Tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuusvaatimuksia, jotka voivat koskea ehdokkaan tai tarjoajan rekisteröitymistä, taloudellista tilannetta (kuten esimerkiksi tarjoajan luottoluokitusta tai liikevaihtoa) tai teknistä suorituskkyä ja ammatillista pätevyyttä koskevia vaatimuksia (kuten kokemusta aiemmista vastaavista hankinnoista) hyödyntäen esimerkiksi EU-hankintoja koskevia soveltuvuusvaatimuksia. Soveltuvuusvaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen. Soveltuvuusvaatimukset on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Tarjoajalta voidaan vaatia vakuutus, että tarjoaja täyttää asetetut soveltuvuusvaatimukset.

Kansallisissa hankinnoissa voidaan käyttää EU-hankintojen pakollisia ja harkinnanvaraisia poissulkuperusteita. Poissulkuperusteisiin kannattaa viitata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä, jos niitä käytetään. Pakollisten poissulkuperusteiden käyttöä kannattaa kuitenkin rajoittaa niitä koskevan rikosrekisteriotteiden tarkastamisen vuoksi. Jos tarjoajaa koskee jokin poissulkuperuste, on tarjoajalla mahdollisuus ilmoittaa ns. korjaavista toimenpiteistä. joihin tarjoaja on ryhtynyt poistaakseen poissulkuperusteen olemassaolosta aiheutuvia vaikutuksia.

Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste ja vertailuperusteet

Hankintailmoituksessa on ilmoitettava lisäksi kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras) ja mahdolliset vertailuperusteet. Vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puolueeton arviointi. Vertailuperusteina voidaan käyttää esimerkiksi hankintalain EU-hankintoihin esittämiä vertailuperusteita. Hankintalain perusteluissa ei edellytetä vertailuperusteiden alakriteerien painoarvojen ilmoittamista. Painoarvoja kannattaa kuitenkin käyttää vertailutyön helpottamiseksi.

Sopimusehdot

Tarjouspyyntöön kannattaa myös liittää vakiosopimusehdot (JYSE, JIT, YSE, KSE- tai KE-ehdot) tai sopimusluonnos, jos vakiosopimusehdot eivät sovellu hankintaan.

Tarjousten jättö

Tarjoukset tulee pyytää jättämään sovituissa määräajassa, mutta hankintalaki ei määrittele tarjousajan pituutta. Hankinnan arvon ja luonteen mukaan tulee tarjoajille antaa kohtuullinen aika tehdä tarjous, esimerkiksi 3-4 viikkoa.

Hankintailmoitus

Tarjouspyynnön pohjalta laaditaan hankintailmoitus sähköisesti laadittavaa tarjouspyyntöä. Sen jälkeen hankintailmoituksen voi julkaista myös esimerkiksi hankintayksikön internet-sivuilla.

Kansallisessa hankintailmoituksessa tulee olla vähintään seuraavat tiedot:

Hankintailmoituksen pakolliset tiedot

- Hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot
- Hankintayksikön luonne
- Hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan sisältöä koskeva(t) CPV-koodit
- Hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa taikka tieto siitä, onko hankinnan ennakoitu arvo vähintään 25 §:ssä tarkoitetun kansallisen kynnysarvon suuruinen
- Hankintalaji
- Hankintamenettelyn kuvaus
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste
- Tieto siitä, hyväksytäänkö osatarjoukset tai vaihtoehtoiset tarjoukset
- Tieto siitä, varataanko hankinta työkeskuksille tai vastaaville toimittajille taikka toteutettavaksi työohjelmien yhteydessä
- Hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullinen määräaika, johon mennessä tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään toimitettava hankintayksikölle

- Jos hankinnassa käytetään soveltuvuusvaatimuksia, on hankintailmoituksessa ilmoitettava vaatimusten asettamisesta ja siitä, mistä tiedot soveltuvuusvaatimuksista on ja niiden todentamista koskevista asiakirjoista on saatavilla
- Tieto siitä, rajoitetaanko ehdokkaiden määrää
- Tieto siitä, jos hankintailmoituksessa mainittuja tietoja voidaan täydentää muualta saatavissa olevilla tiedoilla

Tilaajavastuulaki

Tilaajavastuulaki voi tulla sovellettavaksi kansalliseen hankintaan, jos hankinnan arvo ylittää Tilaajavastuulain soveltamisrajan eli on > 9.000 euroa ilman arvonlisäveroa tai jos palvelu on kestoaltaan > 10 päivän työsuoritus ja työ on tavanomaisesti hankintayksikön tiloissa tehtävä työsuoritus tai palvelu. Tilaajavastuulain selvitykset on pyydettyä viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus.

Yleinen tietosuojasetus

25.5.2018 voimaan tulleen yleisen tietosuojasetuksen vaatimukset tulee huomioida, mikäli kyseessä on henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen julkisena hankintana. Rekisterinpitäjän on ennen hankintamenettelyn aloittamista tapauskohtaisesti arvioitava, missä roolissa palveluntuottaja tulee hankinnassa olemaan. Palvelun tuottajan roolit ja palveluntuottajalle tulevat velvollisuudet tulee määrittellä ja ottaa osaksi hankinta-asiakirjoja.

Suorahankinta ja sen perusteet

Jos suorahankinnan menettelyn kuvaus tarvitaan, se voidaan määrittellä esimerkiksi seuraavalla tavalla:

Suorahankinta on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisematta hankintailmoitusta neuvottelee kaikista hankintasopimuksen ehdoista yhden tai useamman tarjoajan kanssa.

Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet:

Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet = EU-hankintojen suorahankintaperusteet

- Avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei saatu lainkaan tarjouksia/osallistumishakemuksia tai soveltuvia; alkuperäisiä tarjouspyynnön ehtoja ei olennaisesti muuteta
- Teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan eikä järjeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja eikä hankintaehdot ole keinotekoisesti kavennettu
- Ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen
- Ehdottoman välttämätön hankinta, määräaikoja ei voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi
- Hankittava tavara valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä kyse massatuotannosta
- Perushyödykemarkkinoilta noteeratut ja sieltä hankittavat tavarat
- Tavarat erityisen edullisesti liiketoimintaansa lopettavalta toimittajalta, pesänhoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyssä, akordissa tms.
- Palveluhankinta suunnittelukilpailun perusteella suunnittelukilpailun voittajalta
- Suorahankinnat lisätilauksissa:
  - Alkuperäiseltä toimittajalta tavarahankinta, jos aikaisemman laitteiston osittainen korvaus/laajennus ja yhteensopimattomuuden tai suhteettomien teknisten vaikeuksien takia ei voi vaihtaa toimittajaa, uusien sopimusten voimassaolo yhteensä alkuperäisen kanssa max. 3 v.
  - Aiempaa rakennusurakkaa/palvelua koskeva uusinta, jos suorahankinnasta ilmoitettu aiemman hankinnan ilmoituksessa ja uuden arvo huomioitu hankinnan arvossa (optio), max. 3 v. kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

Suorahankintailmoitus

Kansallisia hankintoja koskee uusi mahdollisuus tehdä suorahankinnasta vapaaehtoinen suorahankintailmoitus hankintapäätöksen jälkeen ennen sopimuksen tekemistä.

Suorahankintailmoituksen pakolliset tiedot:

- Hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot
- Hankintayksikön luonne
- Hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus
- Hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa taikka tieto siitä, onko hankinnan ennakoitu arvo vähintään 25 €:ssä tarkoitetun kansallisen kynnysarvon suuruinen
- Hankintalaji
- Sopimuskumppanin nimi ja yhteystiedot
- Perustelut suorahankinnalle

Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän odotusajan kuluttua suorahankintailmoituksen julkaisemisesta osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Jos hankintayksikkö on tehnyt suorahankintailmoituksen ja suorahankinnalle on ollut olemassa hankintalain mukainen suorahankintaperuste, ei valvontaviranomainen voi pääsääntöisesti puuttua tehtyyn suorahankintaan. Jos ilmoitusta ei ole tehty, valitusaika on 6 kk hankintasopimuksen tekemisestä. KKV voi tällöin myös kieltää sopimuksen täytäntöönpanon, jos sitä ei ole vielä tehty.

Tarjousten käsittely

Tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita ja tarjouspyynnön ehtoja.

Tarjousten vastaanotto ja avaaminen

Tarjoukset otetaan vastaan, merkitään vastaan otetuiksi ja säilytetään avaamattomana tarjousajan loppuun. Tarjoukset avataan yhtä aikaa tarjousten jättöajan jälkeen ja niistä laaditaan avauspöytäkirja hankintayksikön ohjeistuksen mukaisesti.

Tarjoajan soveltuvuuden ja tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistaminen

Tarjoaja kantaa vastuun siitä, että tarjous on hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä asetettujen vaatimusten mukainen ja tarjoajan tulee tämä osoittaa. Tarjouksista tarkistetaan myös, että tarjotut tuotteet ovat tarjouspyynnön vaatimusten mukaisia ja että tarjous on muuten tarjouspyynnössä asetettujen ehtojen mukainen. Voittaneen tarjouksen osalta tarkistetaan, että tarjoaja täyttää asetetut soveltuvuusvaatimukset tai että tarjoaja on antanut näitä koskevan vakuutuksen ja vakuutuksessa annettujen tietojen todenperäisyys.

Tarjousten täsmentäminen

Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajia toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja. Hankintayksiköllä on oikeus, mutta ei velvollisuutta pyytää täsmennyksiä. Sellaisia muutoksia ei saa tehdä, joilla on olennainen vaikutus tarjoajien asemaan. Täsmentämisessä on tarjoajia kohdeltava tasapuolisesti ja annettava kaikille tarjoajille samanlaiset mahdollisuudet täsmentämiseen. Jos virhe tai tulkinnanvaraisuus hankinta-asiakirjoissa johtuu hankintayksiköstä, se tulee korjata ja ilmoittaa siitä tarjoajille sekä pyytää tarvittavat täsmennykset sen perusteella. Näitä seikkoja on käsitelty hankintalain perusteluissa.

Esimerkkejä täsmentämisestä:

<p>Esimerkkejä hyväksyttävästä ja ei- hyväksyttävästä täsmentämisestä hankintalain perusteella</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyväksyttävät muotovirheet <ul style="list-style-type: none"> ○ Tarjousta voi pyytää täydentämään puuttuvan allekirjoituksen tai tarjouksen voimassaoloajan osalta • Hyväksyttävät hinnoitteluvirheet <ul style="list-style-type: none"> ○ Tarjousta voi pyytää korjaamaan virheellisen
--	--

	<p>valuuttatiedon tai hinnan suuruusluokkaa koskevan selkeän pilkkuvirheen osalta</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tarjousta voi pyytää täydentämään yksittäisen puuttuvan hintatiedon osalta, jonka merkitys on hintavertailussa pieni tai jota ei käytetä siinä ● Hyväksyttävät muut ei-olennaiset virheet <ul style="list-style-type: none"> ○ Maksuehto (ei saa olennaisesti poiketa pyydetyistä) ○ Puuttuva liite, jota ei käytetä vertailussa ○ Referenssiä koskevan lisätiedon pyytäminen ● Ei-hyväksyttäviä tilanteita eli muutoksia, jotka olennaisesti vaikuttavat ehdokkaan tai tarjoajan asemaan tarjousten vertailussa, esim. <ul style="list-style-type: none"> ○ Tarjouspyynnön vastaisen tuotteen vaihto ○ Tarjousten vertailussa merkityksellisen hintatiedon tai puuttuvan laatutiedon toimittaminen ○ Olennaisen puuttuvan asiakirjan toimittaminen ○ Selkeän ja tietoisin hinnoitteluun tai sopimusehtoihin liittyvän varauman poisto ○ Ei-hyväksyttävän referenssin vaihtaminen
--	---

Tarjoajan ja tarjousten poissulkeminen

Jos tarjoukset eivät vastaa hankintailmoitusta, tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja, on tällaiset tarjoukset suljettava tarjouskilpailusta. Samoin on suljettava ehdokas tai tarjoaja, joka ei täytä soveltuvuusvaatimuksia tai jota koskee jokin poissulkuperuste.

Tarjoajalla on kuitenkin oikeus esittää soveltuvuusvaatimuksen täyttämistä koskevan vakuutuksen yhteydessä näyttöä luotettavuudestaan ja siitä, että se on tehnyt korjaavia toimenpiteitä poistaakseen poissulkuperusteen vaikutuksia. Jos hankintayksikkö katsoo näytön ja luotettavuuden riittäväksi, se ei saa sulkea tarjoajaa pois tarjouskilpailusta.

Tarjoajan tai tarjouksen poissulkemista tarjouskilpailussa koskeva päätös tehdään omana poissulkupäätöksensä. Päätökseen liitetään muutoksenhakuohjeet ja se annetaan tiedoksi sille, jota päätös koskee. Poissulkupäätös voidaan tehdä joko saman aikaan hankintapäätöksen kanssa tai monivaiheisessa hankintamenettelyssä jo aiemmin. Kun tehdään ratkaisu rajoitettuun tai neuvottelumenettelyyn tai muuhun monivaiheiseen hankintamenettelyyn valituista tarjoajista, tehdään myös tästä oma päätöksensä, johon liitetään muutoksenhakuohjeet ja joka annetaan tiedoksi asianosaisille.

Tarjousten vertailu

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous eli se tarjous, joka on hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras käyttäen ainoastaan tarjouspyynnössä ilmoitettuja tietoja.

Hankinta-asiakirjojen taltiointi

Tarjoukset ja muut hankinta-asiakirjat taltioidaan ja tarjousten käsittelytiedot kirjataan hankintayksikön hankintaohjeistuksen mukaisesti hankinta-aineistoon tai asianhallintajärjestelmään.

Hankintapäätös ja muutoksenhaku

Hankinnasta on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuista sekä tarjousmenettelyn ratkaisuista kirjallinen hankintapäätös, joka on perusteltava. Myös suora hankinnasta on tehtävä hankintapäätös, mutta hankintapäätöstä ei tarvitse tehdä hankintalain 41 §:n lisätilauksesta.

Hankintapäätöstä ei tarvitse tehdä myöskään hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä tai

puitesopimukseen perustuvasta hankinnasta, joka tehdään ilman kilpailutusta tai EU-kynnysarvon alittavasta kevennetystä kilpailutusta.

Hankintapäätöksen muistilista:

- Hankintapäätöksestä tai sen liitteistä on käytävä ilmi alla olevat tiedot ja päätöksen perustelut eli ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, kuten
  - voittaneen tarjoajan nimi
  - ehdokkaan tai tarjoajan tai tarjouksen poissulkemisen perusteet
  - keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
  - tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta sellaisella tarkkuudella, että tarjoajille käy ilmi oma sijoittuminen suhteessa muihin tarjoajiin
- Hankintapäätökseen on liitettävä:
  - valitusosoitus eli ohjeet muutoksenhakua varten markkinaoikeudelle ja
  - oikaisuohje eli ohjeet hankintaoikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle
- Päätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen on annettava tiedoksi niille, joita asia koskee
- Tiedoksianto tehdään ensisijaisesti sähköisesti käyttäen tarjoajan ilmoittamaa sähköpostiosoitetta
- Tiedoksiantoa koskevaan viestiin on merkittävä tieto viestin lähettämispäivästä

Hankintalain 124 § hankintamenettelyä koskevasta kertomuksesta ei koske kansallisia hankintoja.

Hankintayksikön tulee dokumentoida riittävästi kaikki hankintamenettelyn vaiheet ja niihin liittyvät ratkaisut. Tämä koskee erityisesti neuvottelumenettelyä ja siinä käytäviä neuvotteluja.

Muutoksenhaku

Se, jota asia koskee, voi valittaa hankinnasta markkinaoikeuteen tai tehdä hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen hankintayksikölle. Markkinaoikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäen, että on saatu muutoksenhakulupa.

Kansallisten hankintojen muutoksenhakua koskeva määräajat:

Aihe	Määräajat
Hankintapäätöksen tiedoksiantoaika	<ul style="list-style-type: none"> • Päivä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytössä siten, että sähköistä viestiä voidaan käsitellä. Käytännössä viestin lähetyspäivä, jollei esitetä muuta selvitystä. • Jos annetaan tiedoksi postitse, tiedoksiantoaika on 7. päivä päätösasiakirjojen lähettamisestä, jollei näytetä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.
Hankintaoikaisuaika	<ul style="list-style-type: none"> • 14 päivää päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista • Hankintayksikön määräaika itse ottaa asia oikaistavaksi on 90 päivää siitä, kun päätös tai ratkaisu on tehty
Valitusaika, kansallinen tavara- tai palveluhankinta tai urakka	<ul style="list-style-type: none"> • 14 päivää päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista • Jos päätös tai valitusosoitus on olennaisesti puutteellinen, valitusaika on 6 kk päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista • Jos päätöstä ei ole annettu tiedoksi, valitusaika ei ala lainkaan kulua

Valitusaika, kansallinen suorahankinta	<ul style="list-style-type: none"> • 14 päivää suorahankintailmoituksen julkaisemisesta • Jos suorahankinnasta ei ole julkaistu suorahankintailmoitusta, valitusaika on 6 kk siitä, kun hankintasopimus on tehty
Valitusaika, puitejärjestelyyn perustuvat kansalliset tavara- tai palveluhankinnat tai urakat (Ei SOTE- tai muut erityiset palvelut) (HUOM: ei sinänsä velvollisuutta tehdä päätöstä EU-kynnysarvon alle jäävissä puitesopimukseen perustuvissa kevennettyjen kilpailutusten perusteella tehtävissä hankinnoissa)	<ul style="list-style-type: none"> • Jos hankinnasta on tehty hankintapäätös, valitusaika 14 päivää päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista • Jos päätös tehty ja päätös tai valitusosoitus on olennaisesti puutteellinen, valitusaika on 6 kk päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista • Jos päätös on tehty, mutta sitä ei ole annettu tiedoksi, valitusaika ei ala lainkaan kulua

Kansallisten hankintojen odotusaikaa koskevat määräajat:

Hankintojen jaottelu	Odotusajat
Kansallinen tavara- tai palveluhankinta	Ei odotusaikaa
Kansallinen suorahankinta	Odotusaika on 14 päivää suorahankintailmoituksen julkaisemisesta Hilmassa, jos ilmoitus on tehty.
Puitesopimukseen perustuvat kansalliset hankinnat	Kansallisissa puitesopimukseen perustuvissa hankinnoissa ei ole odotusaikaa

Hankinnan keskeyttäminen

Hankinta voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Hankinnan keskeyttämisestä on tehtävä hankintapäätös, johon liitetään muutoksenhakuohjeet. Keskeyttämisspäätös on annettava tiedoksi, kuten hankintapäätös.

Sopimus

Hankintapäätöksen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankinnasta sopimus. Sopimus syntyy erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä, ei hankintapäätöksen tiedoksiannon perusteella. Sopimus tehdään tarjouspyynnön liitteenä mahdollisesti olleen sopimusluonnoksen tai vakiosopimusehtojen pohjalta. Sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät tiedot.

Esimerkkejä keskeisistä sopimustiedoista:

Sopimustiedot	<ul style="list-style-type: none"> • Sopimuksen numero • Sopijapuolten nimet, yhteystiedot ja y-tunnukset/henkilötunnukset • Hankinnan kohteen kuvaus ja vaatimukset (hankittavat tuotteet ja/tai palvelut, tuotekoodit ja määrät, tekniset vaatimukset ja palvelukuvaukset) Osapuolten vastuut ja veloitteet • Hinta- ja alv-tiedot (yksikköhinnat, kokonaishinnat, alennukset alv %:t) • Toimitusaika tai sopimuskausi • Toimitusehto (yleensä TOP = toimitettuna perille, ao. paikkakunta), toimitusosoite ja muut toimitusta koskevat tiedot • Maksuehto (pääsääntöisesti 21 pv netto) • Laskutusta koskevat tiedot (ml. verkkolaskutusta sekä mahdollista sopimuskohdistusta tai tiliointikoodia varten tarvittavat tiedot) • Palveluhankinnassa laadun seuranta • Seuraamukset toimittajan virheestä ja viivästyksestä • Vahingonkorvaus • Mahdolliset immateriaalioikeudet • Luottamuksellisuus, tietoturva, turvallisuus
---------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Sopimuksen purkaminen, irtisanominen, siirto, muuttaminen, erimielisyyksien ratkaiseminen, sovellettava laki, liitteet jne. • Muut tarvittavat tiedot, kuten vakioehdot
--	--

Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi julkisuuslain mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta.

Esimerkkejä hankinta-asiakirjojen julkiseksi tulemisen ajankohdista:

Asiakirjatyyppe	Julkiseksi tulemisen ajankohta
Tarjouspyyntö	Tarjouspyyntö tulee julkiseksi kaikille, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu
Tarjouspyynnön täydennys-pyyntö	Tarjouspyynnön täsmennyspyyntö tulee julkiseksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty
Hankintapäätös perusteluineen	Hankintapäätös tulee julkiseksi kaikille, kun hankintapäätös on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Asianosaisilla eli mm. tarjouskilpailuun osallistuneilla on oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä liike- ja ammattisalaisuustietoa lukuun ottamatta. Kokonaishintaa koskeva tieto on kuitenkin annettava.
Osallistumishakemukset, tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat	Osallistumishakemukset, tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkiseksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuustietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on kuitenkin annettava.

Hankintojen seuranta ja valvonta

Hankintayksikön on valvottava hankintojen toteutumista. Tavara tai palvelu on merkittävä vastaanotetuksi tietojärjestelmään tai vastaavaan dokumenttiin. Hankintayksikön on ilmoitettava toimittajalle toimituksessa ja laskutuksessa havaituista puutteista ja virheistä sekä valvottava, että puutteet ja virheet korjataan asian mukaisesti.

Hankintayksikön lisäksi valvontaviranomainen eli Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo hankintalain noudattamista ja se voi puuttua ns. laittomiin suoraan hankintoihin kieltämällä niiden täytäntöönpanon, jos sopimusta ei ole tehty.

SALLAN KUNNAN PIENHANKINTAOHJE 2020

Ohje koskee seuraavia kansalliset kynnsarvot alittavia hankintoja:

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnsarvot ilman arvonlisäveroa
<ul style="list-style-type: none"> Tavara- ja palveluhankinnat (muut palvelut kuin SOTE- ja ns. muut erityiset palvelut) Suunnittelukilpailut 	alle 60.000 euroa
<ul style="list-style-type: none"> Rakennusurakat 	alle 150.000 euroa
<ul style="list-style-type: none"> Muut erityiset palveluhankinnat (mm. ruokapalvelut sekä oikeudelliset palvelut) 	alle 300.000 euroa
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveystyöpalvelut 	alle 400.000 euroa
<ul style="list-style-type: none"> Käyttöoikeussopimukset 	alle 500.000 euroa

Pienhankintojen muistilista

- Pienhankintoja koskevat periaatteet: Tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus ja suhteellisuus sekä hyvän hallinnon periaatteet.
- Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus: Hankintayksiköllä on tavaran tai palvelun tarve, hankintaan on tarvittavat määrärahat ja hankinnat toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.
- Puitesopimusten Hyödyntäminen: Pienhankinnat kannattaa ensisijaisesti toteuttaa käyttämällä jo olemassa olevia puitesopimuksia. Toimittajavalinta ja tilaustietojen selvittäminen tehdään ennen pienhankinnan tilauksen tekemistä puitesopimuksen.
- Pienhankinnan tarjouskilpailu: Pienhankinnan tarjouskilpailussa selvitetään tilausta varten tarvittavat tiedot joko pyytämällä tarjouksia muutamalta tarjoajalta, julkaisemalla hankinnasta hankintailmoitus tai kilpailuttamalla hankinta sähköisessä järjestelmässä. Tarjouksista ilmoitetaan valittavaksi hinta-laatusuhteeltaan paras, myös hinnaltaan halvin tarjous voidaan valita.
- Pienhankintojen suorahankintaperusteet: Hankinta voidaan toteuttaa suorahankintana käyttäen Sallan kunnan määrittelemiä pienhankintojen suorahankintaperusteita kunnan hankintayksikön hankintaohjeiden mukaisesti.
- Tarjousten käsittely: Tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita ja tarjouspyynnön ehtoja. Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajia toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja. Lisäselvityksellä ei voi muuttaa tarjouksen hintaa.
- Hankinnan hyväksyminen: Hyväksyjä hyväksyy pienhankinnan joko tietojärjestelmässä, allekirjoittamalla tilauksen tai sähköpostilla. Jos kilpailutetusta pienhankinnasta on tehty hankintapäätös, se on annettava tiedoksi kaikille tarjouksen jättäneille. Tällöin hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje. Hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty.

8. Pienhankinnan tilaus tai sopimus: Pienhankinnan tilaukseen tai sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät tiedot. Tilaukseen tai sopimukseen suositellaan liitettäväksi yleiset sopimusehdot.

Esimerkkejä yleisistä sopimusehdoista

- JYSE 2014, tavarat ja palvelut
- JIT 2015, ICT-hankinnat
- YSE 1998, rakennusurakkasopimukset
- KSE 2013, konsulttisopimukset
- KE 2008, kone- ja kuljetuspalvelut

9. Hankintojen julkisuus. Tarjouspyyntö ja hankintapäätös tulevat julkisiksi jo asiakirjan allekirjoittamisen jälkeen. Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi, kun hankintaa koskeva sopimus tai tilaus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on kuitenkin annettava.

10. Pienhankinnan valvonta. Hankintayksikön on ilmoitettava toimittajalle toimituksessa ja laskutuksessa havaituista puutteista ja virheistä sekä valvottava, että puutteet ja virheet korjataan asianmukaisesti. Valvontaviranomaisen (Kilpailu- ja kuluttajavirasto) toimivalta ei koske hankintalain ulkopuolella olevia pienhankintoja.

Yleistä kansalliset kynnsarvot alittavista hankinnoista eli pienhankinnoista

Kansalliset kynnsarvot alittavat hankinnat eli pienhankinnat ovat pääsääntöisesti hankintalain menettelysäännösten ulkopuolella. Tästä on kaksi poikkeusta:

- Jos pienhankinnan tarjouskilpailussa on tehty hankintapäätös, on siihen liitettävä valitusosoitus
- Hankintaoikaisu koskee pienhankintoja.

Kansalliset kynnsarvot Pienhankintoja ovat kansallisten kynnsarvojen alle jäävät hankinnat

Kansalliset kynnsarvot:

Kun selvitetään sitä, onko kyse pienhankinnasta ja alittaako hankinta kansallisen kynnsarvon, määritellään ensin hankinnan ennakoitu arvo. Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa hankintamenettelyn alkamisajankohtana.

Hankintoja ei tule pilkkoa pienempiin eriin hankintalain kiertämiseksi.

Pienhankintoja koskevat periaatteet ja suunnittelu

Pienhankintojen tavoitteet ja periaatteet

Pienhankinnoissa tavoitteena ovat taloudelliset hankinnat, laadukkaan tuotteen ja palvelun saaminen sekä tehokkaat ja sujuvat hankintamenettelyt.

Pienhankintoja tehtäessä tulee pyrkiä ottamaan huomioon EU:n perustamissopimuksen mukaiset yleiset periaatteet eli tarjoajien tasapuolisuuden, syrjimättömyyden, avoimuuden ja suhteellisuuden sekä hyvän hallinnon periaatteet.

Esimerkkejä periaatteiden sisällöstä:

Avoimuus	Avoimuus tarkoittaa pienhankinnoissa, että hankintaprosessi on toteutettu annettujen ohjeiden mukaisesti hankinnan arvo ja luonne huomioiden. Avoimuusperiaate edellyttää, että pienimpiä hankintoja lukuun ottamatta hankinnasta ilmoitetaan siten että tarjoajat saavat siitä tietää, tarjouskilpailun ratkaisemisesta tiedotetaan tarjouskilpailuun osallistuneille. Hankintaa koskevat asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia. Avoimuusperiaatteesta johtuen tarjouspyyntö on saatettava avoimesti kaikkien halukkaiden saataville tai niille, jotka esimerkiksi rajoitetussa menettelyssä on valittu tarjousmenettelyyn. Avoimuusperiaatteen toteutumista rajoittavat eräät salassapitoperusteet, jotka on yksilöity viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevassa laissa (1999/621).
Tasapuolisuus	Tarjouspyyntöä tai muita hankinta-asiakirjoja ei saa laatia siten, että hankinnan kohteen määrittely asettaa tarjoajat epätasa-arvoiseen asemaan. Tarjoajien ja tarjousten arvioinnissa tasapuolisuusvaatimus edellyttää, että asetetut vaatimukset koskevat samalla tavoin kaikkia tarjoajia. Toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei saa kohdella eri tavoin eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavoin, ellei tällainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltua. Tarjoajien lisäkysymyksiin vastaukset tulee lähettää kaikille kilpailutuksiin osallistuneille. Tasapuolisuuden vuoksi tarjousten lisäkysymykset tulee esittää sähköisessä kilpailutusjärjestelmässä.
Syrjimättömyys	Ehdokkaita ja tarjoajia on kohdeltava julkisissa hankinnoissa samalla tavalla riippumatta sellaisista tekijöistä, jotka eivät liity hankinnan toteuttamiseen. Tällaisia tekijöitä ovat erityisesti ehdokkaiden tai tarjoajien kansallisuus taikka sijoittautuminen johonkin jäsenvaltioon tai alueelle. Syrjimätön kohtelu edellyttää siten myös, että eri paikkakunnilta olevia ehdokkaita tai tarjoajia kohdellaan samalla tavoin kuin esimerkiksi oman kunnan yrityksiä. PK-yritysten huomioiminen on kuitenkin sallittua esimerkiksi hyväksymällä osatarjoukset. Näin ylläpidetään markkinoilla kilpailua ja mahdollistetaan uusien yritysten ja liikeideoiden syntyminen.
Suhteellisuus	Suhteellisuusperiaate edellyttää, että hankintamenettelyn vaatimukset ovat oikeassa suhteessa tavoiteltavan päämäärän kanssa. Hankinnan vaatimukset ja toimintamallit suhteutetaan pienhankinnan arvoon ja luonteeseen. Esimerkiksi tarjoajien soveltuvuusehtojen asettamisessa on huomioitava hankinnan luonne ja arvo. Samaten tarjouspyynnön sisältöön tai tarjousmenettelyn ehtoihin liittyvien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan laatuun nähden. Suhteellisuusperiaatteen on katsottu oikeuskäytännössä merkitsevän myös kohtuullisuuden vaatimusten huomioon ottaen. Esim. hankintayksikkö ei saa asettaa liian korkeita liikevaihtovaatimuksia tarjouskilpailuun osallistuville tarjoajille.

Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus

Pienhankinnan perusedellytys on, että hankintayksikössä on tavaran tai palvelun tarve ja että hankintaan on olemassa määrärahat talousarviossa. Hankintasuunnitelmien avulla on mahdollista saada selville hankinta yksikön kaikki yksittäiset samaa tuoteryhmää koskevat vuoden aikana toistuvat hankinnat. Hankintayksikön kannattaa pyrkiä yhdistämään hankinnat tarkoituksenmukaisiksi kokonaisuuksiksi päällekkäisen työn vähentämiseksi.

Puitesopimusten hyödyntäminen

Pienhankinnat kannattaa ensisijaisesti toteuttaa käyttämällä puitesopimuksia Jos ei ole olemassa hankintayksikön tarpeeseen soveltuvaa puitesopimusta, hankinta toteutetaan omana hankintana.

Toimittajavalinta ja tilaustietojen selvittäminen tehdään ennen pienhankinnan tilauksen tekemistä puitejärjestelyn mukaisesti.

Pienhankinnan tarjouskilpailu

Jos ei ole olemassa puitesopimusta, jota voidaan käyttää hankinnan toteuttamisessa tai jos hankintaan ei sovellu mikään kohdassa 5. kuvatuista suoraankintaperusteista, kannattaa ensin selvittää markkinatarjontaa ja – tilannetta esim. internetin välityksellä tai tehdä alustavia tuote- ja hintatiedusteluja sähköpostilla tarjoajilta. Huomioi vähintään kolme toimittajaa.

Kun hankintayksiköllä on riittävä tieto markkinoista, tilaustietojen (tuote-, hinta- ja saatavuustietojen) selvittämisen ja toimittajavalinnan voi toteuttaa useammalla tavalla.

Esimerkkejä tarjouskilpailun tai hintatiedustelun tekemisestä:

1	Yksinkertaisimmillaan pyydä kolmelta tarjoajalta vastauksia hintatiedusteluun tuote-, hinta- ja saatavuustietoja varten esim. sähköpostilla tai puhelimitse pienessä hankinnassa.
2	Pyydä kolmelta tarjoajalta tarjouksia tuote-, hinta- ja saatavuustietoja varten esimerkiksi sähköpostilla pienessä hankinnassa.
3	Toteuta kilpailutus sähköisessä järjestelmässä ilmoittaen, että hankinta on alle kansallisen kynnysarvon ja liittyy hankintailmoitukseen tarjouspyynnön.

Koska pienhankinnoissa ei ole säädeltyjä hankintamenettelyjä, tarjouskilpailu voidaan toteuttaa kevyesti.

Tarjouspyynnössä tai hintatiedustelussa tarjoajia pyydetään ilmoittamaan kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa.

Määrittele tarjoajan kelpoisuusehdot ja miten ne voidaan todistaa. Päätä tarjouksen vertailuperusteet. Vertailuperusteita suunniteltaessa tulee huomioida, mitä on asetettu pakollisiksi vaatimuksiksi. Tarjouksista valittavaksi hinta-laatusuhteeltaan paras, myös hinnaltaan halvin tarjous voidaan valita, mikäli pakolliset vaatimukset ovat kattavat.

Tarjoukset tulee pyytää jättämään sovitusmääräajassa. Tarjousajan tulee olla riittävä.

Tarjouspyyntöön kannattaa liittää soveltuvat vakiosopimusehdot (kts. Pienhankintojen muistilista kohta 8).

Lisäksi on hyvä muistaa, että Tilaajavastuulaki voi tulla sovellettavaksi myös pienhankintaan, jos hankinnan arvo ylittää tilaajavastuulain soveltamisrajan eli on >9.000 euroa ilman arvonlisäveroa. Tilaajavastuulain selvitykset on pyydettävä viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus.

Myös 25.5.2018 voimaan tullut Yleinen tietosuoja-asetus tulee huomioida myös pienhankinnassa, mikäli kyseessä on henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen julkisena hankintana. Rekisterinpitäjän on ennen hankintamenettelyn aloittamista tapauskohtaisesti arvioitava, missä roolissa palveluntuottaja tulee hankinnassa olemaan. Palvelun tuottajan roolit ja palveluntuottajalle tulevat velvollisuudet tulee määritellä ja ottaa osaksi hankinta-asiakirjoja.

Pienhankintojen suoramankintaperusteet

Pienhankinnoissa suoramankinnalla tarkoitetaan pääsääntöisesti sitä, että pienhankinta tehdään suoraan yhdeltä toimittajalta ilman kilpailutusta.

Pienhankinnan suoramankintaperusteita hankintalaissa mainittujen lisäksi	Tavara- ja palveluhankinta on arvoltaan alle 5 000 €. Suoravalinta tehdään valitulta toimittajalta. 500 euroa alittavista hankinnoista ei tarvitse tehdä erikseen kirjallista hankintapäätöstä. Hankinnalla on hankintayksiköstä riippumaton ennalta arvaamaton kiire. Tarjouskilpailun kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn. Vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina ja hintataso on selvillä. Muita kysymyksen tulevia toimittajia ei ole tiedossa.
Hintatiedustelu	5 000 € -10 000 € tavara- ja pienhankinnat. Hintatiedustelu tehdään vähintään 3 tarjoajalle esim. sähköpostilla tai nettivertailuna ja siitä tehdään sisäinen vertailu ja hankintapäätös.
Sähköinen tarjouskilpailu	10 000 € - 60 000 € hankinnat. Kilpailutuksessa käytetään sähköistä järjestelmää. Hankinnasta tehdään hankintapäätös, joka lähetetään tarjoajille. Hankintapäätöksen mukana lähetetään oikaisuohje.

Suoramankinnan käytön syy perustellaan hankintayksikölle jäävään tilauskappaleeseen, tietojärjestelmään tai muistioon.

Vaikka hankintayksikkö olisi määritellyt hankintaohjeessaan hankinnan vähäisen arvon, kannattaa aina tapauskohtaisesti harkita, onko syytä selvittää kolmelta tarjoajalta tilausta varten tuote-, hinta- ja saatavuustiedot.

Tarjousten käsittely

Tarjoukset avataan yhtä aikaa tarjousten jättöajan jälkeen, ja tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita.

Tarjoajia voidaan pyytää toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään tarjouksissa olevia tietoja ja asiakirjoja. Tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjoukset suljetaan pois tarjouskilpailusta. Poissulkuperusteita voidaan käyttää.

Tarjoukset ja muut hankinta-asiakirjat taltioidaan ja tarjousten käsittelytiedot, hankintapäätös ja sopimus kirjataan kunnan asianhallintajärjestelmään.

Hankinnan hyväksyminen

Hankinnan hyväksyy henkilö, jolla on hallintosäännön mukaan oikeus hyväksyä pienhankinta.

Esimerkkejä eri hyväksymistilanteista:

Arvoltaan vähäinen suoramankinta, tilaus	Arvoltaan vähäisestä pienhankinnasta, alle 500 euroa, joka toteutetaan suoramankintana, ei tehdä erillistä kirjallista hankintapäätöstä, vaan hankinnan hyväksyjä hyväksyy hankinnan ratkaisuoikeuksiansa (hyväksymisvaltuuksiansa) mukaisesti hyväksymällä tilauksen. Suoramankinnan peruste alle 500 euroa näkyy hankintayksikölle jäävässä tilausdokumentissa, joten suoramankintaperustetta ei tarvitse erikseen kirjata. Suoramankintaa koskevaan tilaukseen ei liitetä oikaisuohjetta.
Vähäistä suurempaa suoramankintaa koskeva	Arvoltaan vähäistä suuremmasta suoramankinnasta (yli 500 euroa) tehdään sisäinen päätös/ratkaisu, jonka hankinnan hyväksyjä hyväksyy.

päätös/ratkaisu	Suorahankinnan peruste kirjataan päätökseen/ratkaisuun, hankintayksikölle jäävään tilausdokumenttiin tai tilaus- tai muuhun hankintajärjestelmään. Suorahankintaa koskevaan tilaukseen ei liitetä oikaisuohjetta.
Tarjouskilpailu ja hankintapäätös	Jos hankinnasta on järjestetty tarjouskilpailu, hankinnasta tehdään hankintapäätös. Hankintapäätökseen on hankintalain mukaan pienhankinnankin osalta liitettävä oikaisuohje eli ohjeet hankintaoikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle, ja päätös on annettava tiedoksi tarjoajille. Määräaika hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen tekemiseen on tarjoajalla 14 päivää hankintapäätöksen tai muun hankintaa koskevan ratkaisun tiedoksisaannista. Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun oikaistavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty. Hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty. Tilaukseen ei liitetä koskaan oikaisuohjetta. Tilasta tai sopimusta ei suositella tehtäväksi ennen oikaisuajan päättymistä. Kansallisen kynnsarvon alittavasta hankinnasta ei voida valittaa hankintalain perusteella markkinaoikeuteen.
Kevennetty kilpailutus ja sitä koskeva ratkaisu	Puitesopimuksen sisäisessä kevennetyissä kilpailutuksessa ei hankintalain mukaan edellytetä hankintapäätöstä, jos on kyse EU-kynnsarvon alittavasta hankinnasta, joten sitä ei välttämättä tarvitse tehdä pienhankinnassa.
Laskun hyväksyminen menopäätöksenä	Jos hankinnasta ei ole lainkaan tehty tilausta, hankinta hyväksytään ns. menopäätöksenä, kun lasku tulee hankintayksikköön hyväksyttäväksi.

Pienhankinnan tilaus ja sopimus

Tilaukseen kirjataan kaikki tilauksen edellyttämät tiedot.

Esimerkkejä keskeisistä tilaustiedoista:

Tilaustiedot	<ul style="list-style-type: none"> • Hankintayksikön nimi ja yhteystiedot • Tilattavat tuotteet ja/tai palvelut, tuotekoodit ja määrät • Hinta- ja alv-tiedot • Maksuehto • Toimitusaika • Toimitusehto toimitusosoite ja muut toimitusta koskevat tiedot • Laskutusta koskevat tiedot (ml. verkkolaskutusta varten tarvittavat tiedot sekä kustannuspaikkatieto laskun reititystä varten) • Muut tarvittavat tiedot, kuten yleiset toimitusehdot.
--------------	--

Pienhankinnasta voidaan myös tehdä sopimus, jos hankinnan arvo on vähäistä suurempi tai hankintaa ei tehdä käyttäen vakiosopimusehtoja. Esimerkki tällaisesta hankinnasta on mm. asiantuntija- tai tutkimuspalvelun hankinta.

Tarvittaessa toimittajaa voidaan pyytää vahvistamaan tilausehdot tilausvahvistuksessa. Lähinnä arvoltaan vähäisissä tai kiireellisissä hankinnoissa tilaus on mahdollista tehdä poikkeuksellisesti suullisesti, jolloin sen tiedot on kuitenkin viipymättä kirjattava tilaavan yksikön omaan seurantaan esim. tietojärjestelmään. Taloushallinnon ohjeet edellyttävät, että tilaukset dokumentoidaan.

Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi julkisuuslain mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta.

Esimerkkejä hankinta-asiakirjojen julkiseksi tulemisen ajankohdista:

Tarjouspyyntö tai hintatiedustelu	Tarjouspyyntö tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu.
Hankintapäätös	Hankintapäätös tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Asianosaisilla eli mm. tarjouskilpailuun osallistuneilla on kuitenkin oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä liike- ja ammattisalaisuustietoja lukuun ottamatta, kun hankintapäätös on tehty.
Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat	Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi vasta, kun hankintaa koskeva sopimus tai tilaus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja. Kokonaishinta on kuitenkin annettava.

Pienhankinnan valvonta

Hankintojen toteutumista on valvottava. Tavara tai palvelu on merkittävä vastaanotetuksi asiaa koskevaan tietojärjestelmään tai vastaavaan dokumenttiin. Hankintayksikön on ilmoitettava toimittajalle toimituksessa ja laskutuksessa havaituista puutteista ja virheistä sekä valvottava, että puutteet ja virheet korjataan asianmukaisesti. Valvontaviranomaisen eli Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta ei koske hankintalain ulkopuolella olevia pienhankintoja.